

APROBAT
prin Decizia consiliului comunal Pîrlița
nr.6/4 din 15 mai 2020
Anexa nr. 1

Planul Strategic
de dezvoltare social-economică a
localităților primăriei comuna Pîrlița,
raionul Soroca,
pentru anii 2020-2030

CUPRINS:

INTRODUCERE

1. PROFILUL COMUNITĂȚII

- Denumirea, poziția geografică a localității
- Descrierea Administrației Publice Locale
- Evaluarea infrastructurii locale
- Componenta stratului antreprenorial
- Societatea civilă
- Mediul de informare

2. ANALIZA PUNCTELOR TARI ȘI A PUNCTELOR SLABE

3. PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE

- Scenariul 1
- Scenariul 2
- Scenariul 3
- Precizări pe marginea scenariilor de dezvoltare
- Precizări cu privire la dezvoltarea agriculturii
- Precizări cu privire la cheltuielile necesare pentru implementarea prezentului plan

4. PLANUL de acțiuni cu privire la realizarea planului de dezvoltare strategică a comunei Pîrlița 2020 – 2030

5. Recomandări

INTRODUCERE

Strategia de dezvoltare social-economică a comunei Pîrlița pentru anii 2020-2030 a fost elaborată cu scopul de a orienta transformările pozitive din viața comunității, de a ghida efortul autorităților locale, sectorului asociativ, sectorului economic și al cetățenilor în vederea soluționării problemelor comunitare prin construirea unui parteneriat comunitar eficient.

Miza prezentului plan de strategie este dezvoltarea durabilă.

Planul strategic de dezvoltare social-economică a comunei Pîrlița a fost elaborat în mod participativ, prin implicarea reprezentanților tuturor grupurilor sociale din comunitate. Tehnica aplicată la conceperea acestuia este cea a scenariilor de dezvoltare a satului pe termen de 20 de ani, cu stabilirea unor obiective și proiecte concrete. Planul strategic de dezvoltare social-economică a comunei Pîrlița, ca document aprobat la nivelul administrației publice locale, se adoptă pentru o perioadă de 10 ani. Strategia formulată în prezentul plan, adică nivelul de dezvoltare pe care și-l propune comunitatea, este concepută pentru o perioadă mai lungă (de 20 ani). Prezentul plan de dezvoltare poate, în caz de necesitate, să fie revizuit. La expirarea perioadei de 10 ani, primăria, împreună cu activul satului, urmează să evalueze nivelul la care s-a ajuns în implementarea strategiei și, conducându-se de realități, să identifice metodele cele mai indicate pentru realizarea strategiei de dezvoltare a satelor din comună, conducându-se de viziunea de la care se pornește la etapa actuală, cu ajustările și adaptările de rigoare.

Participanții la elaborarea prezentului document au căzut de acord asupra faptului că strategia de dezvoltare a comunei Pîrlița constă în nivelul pe care această comunitate dorește să-l atingă, cu toate caracteristicile nivelului respectiv, într-o anumită perioadă de timp. Nivelul rîvnit de comunitate (care poate fi atins în 5 – 10 ani) trebuie să fie formulat cu o claritate maxim posibilă de la bun început. Pentru aceasta trebuie să răspundem la întrebările:

- care este vocația satului Pîrlița și satului Vanțina (sau care este rostul de a exista al acestor sate)?
- ce evoluție a situației demografice rîvnește comunitatea?

– prin ce viața din comună poate să devină atractivă pentru tineri, astfel ca mulți tineri să decidă să rămână în aceasta localitate pentru a forma o familie și a se realiza în viață?

– cum pot fi create suficiente locuri de muncă bine plătite în localitate și în apropierea acesteia?

Atât reprezentanții administrației publice din comuna Pîrlița, precum și exponenții diferitor grupuri sociale din localitate, au menționat importanța caracterului durabil al tuturor proceselor de dezvoltare, la baza cărora va sta prezentul document, precum și alte documente concepute pentru a servi aceeași finalitate. **Așadar, maniera de soluționare a problemelor actuale din localitate, în vederea satisfacerii nevoilor de moment ale locuitorilor din comunitate, nu poate, în nici un caz, să compromită posibilitatea generațiilor viitoare din localitate de a-și satisface propriile nevoi.**

Dezvoltarea durabilă a satelor Pîrlița, Vanțina și Vanțina Mică este acceptată drept unul dintre principiile fundamentale de care se vor conduce toți actorii implicați activ în viața localității.

Participanții la elaborarea conceptului de dezvoltare formulat în prezentul document au luat în dezbatere și influența factorilor regionali și naționali asupra perspectivei unei evoluții pozitive a realităților din satele comunei. Ei au relevat importanța armonizării concepției de dezvoltare a localității cu o viziune de dezvoltare regională. O asemenea viziune, susțin locuitorii satelor, trebuie să existe la nivelul întregului raion Soroca. În lipsa unei viziuni de dezvoltare strategică a întregului raion, perspectivele satelor din comună sunt mai pesimiste. De aceea, principalii actori din localitate vor face eforturi susținute pentru a determina cât mai multe localități din raion, precum și administrația raională, să reflecteze asupra acestei dimensiuni, dar și să treacă la acțiuni concrete și eficiente. **Totodată, în localitate este conștientizat faptul că identificarea de soluții regionale nu este o sarcină ușoară și de aceea participanții la elaborarea strategiei de dezvoltare a satelor din comună au pledat pentru identificarea unor posibilități ca, în caz de necesitate, satele să se dezvolte în mod independent.**

Unul dintre obiectivele principale înserate în prezentul plan strategic este menținerea populației tinere în localitatea de origine prin stimularea creșterii locurilor de muncă. Este cunoscut faptul că soluționarea problemei lipsei locurilor de muncă depinde în mare măsură de industrie, agricultură, comerț, sfera serviciilor, etc. **Dezvoltării industriale îi revine un rol important în crearea locurilor de muncă, deoarece dezvoltarea industriei impulsionază dezvoltarea sferei serviciilor și agriculturii. Într-o perspectivă optimistă, industria ar trebui să ofere locuri de muncă bine plătite pentru cel puțin 20% din locuitorii unei regiuni.** Serviciile de care industria are nevoie (transport, depozitare, reparații, publicitate etc.) determină, de regulă, apariția a unui număr de locuri de muncă aproximativ similar cu cel din sfera activităților de producție. Dar o singură localitate nu poate să ia decizii și să întreprindă acțiuni, oricât de profesionistă și de hotărâtă ar fi administrația acestei localități, de natură să soluționeze problema locurilor de muncă. **Crearea de zone industriale se face prin eforturi consolidate la nivel regional.** Unele dintre chestiunile care trebuie soluționate pentru impulsionarea dezvoltării industriale sunt următoarele:

- elaborarea unui master-plan pentru dezvoltarea zonelor industriale;
- elaborarea unui studiu de fezabilitate;
- promovarea ofertei pentru potențialii investitori în industria regiunii;
- stabilirea unor condiții atractive de activitate în cadrul zonei respective etc.

Enunțarea doar câtorva dintre exigențele tari față de o zonă industrială arată cât este de important ca puterile locale și regionale să coopereze strâns în vederea dezvoltării infrastructurii pentru producție, dar și atragerii de investiții în acest domeniu.

În condițiile actuale din localitățile Republicii Moldova viitorul pare sumbru, mai ales din cauza faptului că primăriile și consiliile locale nu dispun de suficiente resurse necesare pentru impulsionarea proceselor de dezvoltare durabilă. Totodată, participanții la elaborarea prezentului plan strategic au menționat că din fiecare localitate din țară au ieșit specialiști remarcabili în diferite domenii. Primăria comunei își propune să ducă evidența tuturor specialiștilor originari din localitate, care ar putea să ofere un sprijin substanțial și expertiza de care dispun pentru a

ajuta satele să se dezvolte. Aceste persoane sunt mai predispuse de a oferi suport informațional generos, profesionist și gratuit. Astfel, primăria comunei Pîrlița are posibilitatea să primească suport informațional valoros, economisind, totodată, sursele financiare ale primăriei, care, cel puțin la etapa actuală, sunt foarte reduse.

Primăria comunei Pîrlița își propune să organizeze în sate dezbateri, mese rotunde, consultări pe diverse teme (cultură, sport, producție și comerț, urbanism etc.) cu invitarea specialiștilor originari din localitate. Aceste discuții vor spori și mai mult posibilitatea localității de a influența, inclusiv la nivel regional, procesele de dezvoltare durabilă.

S-a menționat că tehnica scenariilor stă la baza planificării strategice din prezentul document. Primăria și Consiliul comunal, dar și actorii importanți din sate, trebuie în permanență să fie preocupați de identificarea și aplicarea soluțiilor care vor menține satele în permanență atractiv pentru persoanele tinere. În linii generale se poate spune că viața din localitate poate să devină interesantă pentru tineri prin ofertele de muncă, viața culturală și asociativă, planificarea urbanistică a localității și aspectul estetic și arhitectonic al acesteia, etc.

Primul pas în procesul de planificare strategică a fost modelarea viziunii de dezvoltare pe termen lung a comunității. Viziunea presupune modelarea tabloului general al vieții comunității peste 20 (și mai mulți) ani. Discuțiile la acest prim pas sunt esențiale pentru buna desfășurare a evenimentelor ulterioare, iată de ce s-a consacrat mai mult timp pentru definirea consensuală a vieții în satele din comuna Pîrlița în 2030.

Al doilea pas al procesului de planificare este identificarea acțiunilor (inițiative, proiecte) și schimbărilor concrete ce trebuie întreprinse pentru realizarea viziunii stabilite în mod consensual anterior.

Pasul al treilea presupune identificarea măsurilor și activităților concrete ce trebuie întreprinse în următorii 10 ani, astfel încât să contribuie direct la realizarea viziunii de dezvoltare pe termen lung.

Desfășurarea acțiunilor de planificare a inclus 4 etape. Etapa inițială a fost dedicată analizării situației actuale a satelor din comună, inclusiv analiza punctelor tari și slabe. Au fost identificate problemele și obstacolele, precum și oportunitățile care ar putea împiedica/favoriza dezvoltarea dinamică a comunității.

În cea de-a doua etapă s-a formulat viziunea despre viața locuitorilor din comună în 2030.

Etapa a treia a inclus identificarea acțiunilor ce trebuie implementate pentru realizarea viziunii.

Ultima etapă, utilizând rezultatele discuțiilor etapelor anterioare, a presupus elaborarea proiectului planului de activitate pentru următorii 10 ani. La această etapă s-a luat în considerare necesitatea racordării planului la strategia de dezvoltare raională și regională.

Întregul proces de planificare s-a efectuat în concordanță cu principiile planificării strategice și adaptarea acestora la contextul administrativ local. Echipa de elaborare a planului și-a asumat angajamentul de a iniția implementarea activităților planificate.

Membrilor echipei de elaborare a planului de dezvoltare strategică sunt: Primarul, funcționarii publici, șefii instituțiilor de educație timpurie și instituțiilor culturale, profesorii gimnaziului din localitate, consilierii comunali, agenții economici care activează în comunitate, liderii comunitari.

Procesul de elaborare a planului strategic s-a finalizat cu dezbaterile acestuia în cadrul unei ședințe a Consiliului comunal, cu aprobarea finală a acestuia.

1. PROFILUL COMUNITĂȚII:

• Denumirea, poziția geografică a localității

Denumirea oficială a comunei este Comuna Pîrlița, raionul Soroca, Republica Moldova.

Localitatea de reședință a comunei este s. Pîrlița unde este amplasată clădirea primăriei.

În componența administrativ teritorială a comunei Pîrlița intră satele Pîrlița, Vanțina și Vanțina Mică.

Poziția geografică

Comuna Pîrlița din punct de vedere geografic este situată la latitudinea 48.0755 , longitudinea 28.2094 , altitudinea de 178 metri față de nivelul mării, în zona de sud-vest a orașului Soroca, la o distanța de 11 km. Distanța până la or. Chișinău- 153 km. Distanța până la or. Florești, unde se află și cea mai apropiată cale ferată este -25 km.

File din istoria s. Pîrlița.

Prima atestare a satului Pîrlița este din anul 1457. Așezarea omenească era mică. În 1817, ea a fost înregistrată cu denumirea Gișla Pîrliței, aici locuiau: în total – 18 bărbați și o văduvă – capi de familie. Recesământul din 1930 fixeaza în satul Pîrliți din plasa Florești a județului Soroca 567 locuitori (287 de bărbați și 280 de femei), 121 gospodării, 112 case. La 9 iunie 1930 a fost sfințită noua biserică “Sf. Treime”.

Satul Vanțina. Atestat la 15 martie 1630. Înregistrarea din 1817, Cămunul Vanțina. Moșie răzășească, 19 gospodari, 2 văduve, 16 holtei. Recesământul din 1930 fixează în satul Vanțina, Plasa Florești. 398 locuitori, 93 gospodării, 90 case.

Satul Vanțina –Mică. Întemeiat în 1912. Recesământul din 29 ianuarie 1930 ne prezintă următorul tablou: Vanțina –Mică. Plasa Florești. 63 de locuitori – 33 de genul masculin și 30 de genul feminin; 16 gospodării, 16 case. După nivelul științei de carte Vanțina Mică deținea primul loc în județul Soroca, deși aici nu era nici un fel de școală. În anul 1970 cămunul avea 42 de locuitori, iar în 1979 – 30 de locuitori.

Suprafața totală a teritoriului constituie -1979 ha, din care:

- teren cu destinație agricolă -1318 ha
- teren grădini – 68 ha
- teren loturi pe lângă casă – 107 ha
- teren pășune -156 ha
- teren fondul forestier – 65,5 ha

Numărul de locuitori la situația din 01.01.2019

s. Pîrlița – 507 locuitori

s. Vanțina – 207

s. Vanțina Mică – 4

total pe comună – 718 locuitori, în scădere față de anii precedenți. Această situație se datorează scăderii ritmului natalității și majorării sporite a mortalității, consecință a plecării populației tinere din localitate. Majoritatea locuitorilor sunt moldoveni. Populația este majoritar ortodoxă.

Infrastructura fizică:

Rețeaua drumuri-străzi a APL - 40,84 ha

- **Descrierea Administrației Publice Locale**

Administrația publică locală este compusă din Consiliul comunal – ca autoritate deliberativă și Primăria – ca autoritate executivă.

Bugetul local:

Bugetul local al primăriei comunei Pîrlița pentru anul 2020 a fost aprobat la partea de venituri în sumă de 2032.8 mii lei și la partea de cheltuieli în sumă de 2032.8 mii lei.

Evaluarea infrastructurii locale (rețele edilitare, telecomunicații, rețele de transport, obiecte de menire socială)

Rețele edilitare:

În satul Pîrlița, conectarea la rețeaua de gaz există la 7 gospodării casnice. Sunt conectate la conducta de gaz IET din s. Pîrlița și Gimnaziul din satul Pîrlița. Satele Vanțina și Vanțina Mică nu sunt conectate la conducta de gaz. Aproximativ 130 de gospodării din satul Pîrlița și 80 de gospodării din satul Vanțina sunt conectați la apeduct.

Telecomunicații:

Satele sunt conectate la rețeaua telefonică a Î.S. „Moldtelecom”, toate gospodăriile au acces la rețea. Acoperirea cu telefonie mobilă este bună. Accesul la internet se face atât prin rețeaua de telefonie fixă, cât și mobilă. Majoritatea populației dispun de calculatoare personale.

Rețele de transport:

Rutele regulate care trec prin localitate sunt:

Chișinău – Baxani

Chișinău – Dărcăuți

Soroca – Vădeni

Soroca – Căinari – Vechi

Soroca - Bulboci

Obiecte de menire socială:

1. Biserica ortodoxă “Sfînta Treime”
 2. IP “Gimnaziul Anatol Pînzaru” din s. Pîrlița
 3. Instituția de educație timpurie din s. Pîrlița
 4. Centrul cultural din s. Pîrlița
 5. Biblioteca publică din s. Pîrlița
 6. Instituția de educație timpurie din s. Vanțina
 7. Centrul cultural din s. Vanțina
 8. Biblioteca publică din s. Vanțina
 9. Oficiul postal din s. Pîrlița
 10. Oficiul medicilor de familie din s. Pîrlița
 11. Oficiul medicilor de familie din s. Vanțina
- **Componenta stratului antreprenorial**
 1. Instituții bugetare – 7
 2. Gospodări Țărănești Individuale – 73
 3. Întreprinderi individuale în domeniul comerțului – 4;
 1. Î.I. “Mazniuc Ivan”
 2. Î.I. “Caldare Sava”
 3. Î.I. “Vamiș Parascovia”
 4. Î.I. “Guțu Larisa”

4. Agenții economici care activează în teritoriul comunei în sectorul agrar sunt:

G.Ț. “Preida Vasile”

G.Ț. “Alexei Mircea Oleg”

G.Ț. “Crestian Alexandru”

SRL “Niclux Agro”

SRL “Agraria”

AMG “Kernel” SRL

• **Societatea civilă**

Sectorul asociativ se află la o etapă incipientă de dezvoltare. În comună activează Clubul vârstnicilor din comunitate și Colectivul folkloric “Frunze de dor”.

Mijloacele de informare a cetățenilor unității administrativ-teritoriale privind activitatea autorităților administrației publice locale;

1. Pagina primăriei Pîrlița, rețeaua de socializare Facebook
2. Pagina web – <http://pirlita.sat.md>
3. Poșta electronică – primaria.pirlita@mail.ru
4. Panoul informativ în incinta primăriei.
5. Informarea locuitorilor se realizează prin mijloacele mass-media naționale – ziare, televiziune și radio național.

Amenajarea teritoriului și de salubritate.

La capitolul amenajarea teritoriului și de salubritate, administrația publică locală se conduce de Regulamentul privind asigurarea curățeniei și buna gospodărire în comuna Pîrlița, raionul Soroca, aprobat prin decizia nr. 3/4 din 25.08.2016.

Prin decizia nr. 1/9 din 19.02.2004 sunt atribuite două sectoare de teren pentru depozitarea deșeurilor:

în s. Pîrlița – 0,52 ha

în s. Vanțina – 0,48 ha

2. ANALIZA PUNCTELOR TARI ȘI A PUNCTELOR SLABE

Pentru a avea o imagine clară asupra satelor din comună

și pentru a genera o strategie de dezvoltare viabilă, s-a realizat analiza punctelor tari și slabe ale localității.

Puncte tari

Implicarea activă a locuitorilor
Infrastructură socială existentă
Gimnaziul este gazificat, dotat didactic și are suficienți profesori
Transparența activității APL
Existența unui sistem de îngrijire la domiciliu și asistență paternală

	Drumurile de acces în sat sunt în stare bună și satisfăcătoare Instituțiile din comună sunt dotate cu mobilier și necesarul pentru funcționare
Puncte slabe	Lipsește piața de desfacere Lipsa tehnicii mecanizate Lipsa specialiștilor în domeniul medicinei, inclusiv veterinarie Lipsa iluminării stradale Lipsa sistemului de canalizare Sistemul de aprovizionare cu gaz are acoperire insuficientă Lipsa încălzirii în Biserică Lipsa locurilor de agrement pentru populație Lipsa locurilor de muncă pentru tineri Lipsa unui studiu de fezabilitate, lipsa unui plan urbanistic Migrația populației Lipsa serviciilor sociale Scăderea natalității
Oportunități	Capacități de atragere a investițiilor Dezvoltarea pieței de desfacere Deschiderea unor noi locuri de muncă Posibilitatea dezvoltării infrastructurii culturale Includerea în traseul cultural-spiritual al raionului Soroca
Riscuri	Condițiile climaterice nefavorabile Lipsa mijloacelor bănești în bugetul local Posibilitate limitată de contribuție financiară din partea comunității Scăderea interesului pentru muncă din lipsa veniturilor constante Creșterea prețurilor la servicii Migrația populației tinere Îmbătrânirea populației Criza politică regională/națională

3. PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE

Transformările care se pot produce în toate domeniile vieții din comuna Pîrlița depind de o serie de circumstanțe locale, regionale și naționale. Dezvoltarea sănătoasă și durabilă a localității depinde în mare măsură de atmosfera politică și de climatul investițional general din Republica Moldova, precum și de capacitatea de planificare și acțiune strategică din raion. Totodată, o parte semnificativă a domeniilor importante pentru dezvoltarea comunei țin exclusiv de deciziile care vor fi luate de primarul comunei, de consiliul comunal, de persoanele active în viața spirituală, în sectorul asociativ, în economia locală, etc. La fel de important este și mecanismul de implementare practică a deciziilor de importanță strategică.

În prezentul Plan de dezvoltare strategică vom menționa trei scenarii, pe baza cărora pot fi identificate o serie de acțiuni necesare pentru dezvoltarea localității: scenariul cel mai pesimist, scenariul optimist și un scenariu complex. Pentru fiecare dintre situațiile respective urmează să fie prevăzuți pașii concreți pentru atingerea fiecărui tip de nivel. În acest fel, tabloul evolutiv va deveni extrem de accesibil atât pentru comunitate, dar și pentru factorii de decizie din administrația publică locală. Scenariile ipotetice de mai jos, care în linii mari pot să caracterizeze realitățile pe viitor în localitățile din comună, sunt estimate în pași de dezvoltare de 20 ani.

- **SCENARIUL 1** Menținerea satelor la ritmul actual de dezvoltare, cu riscul de descreștere a numărului populației în viitor

Satul Pîrlița și satul Vanțina se confruntă cu probleme demografice. Majoritatea tinerilor au plecat, în sate rămînînd numai copii mici și bătrîni. După terminarea ciclului gimnazial, copiii pleacă în centrele liceale și universitare și nu revin în sate decît de sărbători. Satul Vanțina Mică este pe cale de dispariție, avînd la timpul de față doar 4 locuitori.

Dezvoltarea activităților antreprenoriale nu a înregistrat un salt pozitiv, populația aptă de muncă preferînd să muncească în străinătate. Migrația în baza studiilor și angajării în cîmpul muncii a redus semnificativ numărul populației.

S-a înregistrat o creștere lentă a nivelului de trai, dar aceasta nu reușește să atragă tinerii în sat.

- **SCENARIUL 2** Transformarea satului într-un mic centru socio-cultural și economic regional
Comuna Pîrlița și-a definit o strategie și traiectorie de dezvoltare independentă. În localitate există spirit de cooperare, fapt care permite dezvoltarea continuă a comunității. Profilul localității este orientat spre mini producție, comerț și servicii. Organizațiile non-guvernamentale din localitate, în parteneriat cu administrația, au preluat inițiativa organizării unei serii întregi de evenimente, inclusiv excursii pe traseu, tabere de vară pentru copii și crearea unei infrastructuri specifice pentru dezvoltarea turismului rural.

.Administrația comunei susține apariția și dezvoltarea tinerilor antreprenori.

Pe parcursul dezvoltării sale, localitatea a reușit să păstreze specificul caselor și amplasamentul său obișnuit. Viața în comună a devenit mai confortabilă datorită faptului că gospodăriile casnice sunt conectate la apeduct, la gaz și rețeaua de canalizare.

Creșterea nivelului de trai din comună a impulsionat creșterea demografică, mulți tineri revenind în sat după terminarea studiilor. Grădinița și gimnaziul sunt în stare funcțională și își desfășoară activitatea fără dificultăți.

- **SCENARIUL 3** Crearea unui parteneriat strategic cu comuna Regina Maria și dezvoltarea unui centru socio-economic comun.

În contextul dezvoltării localităților învecinate, existenței unor activități de producție în satul Regina Maria și satul Lugovoe și disponerii locuitorilor din comuna Pîrlița să muncească în alte localități, administrația satului Pîrlița a stabilit un parteneriat strategic cu comuna vecină Regina Maria. Acest parteneriat a stabilit domeniile de activitate și responsabilitățile ambelor comune. Astfel, comuna Pîrlița a fost transformat într-un centru cultural-spiritual, iar comuna Regina Maria – centru economic.

În comuna Pîrlița viața asociativă și culturală sunt bine dezvoltate. Localitatea are un centru urbanistic și comercial (instituții publice, magazine, casă de cultura, servicii etc.) unde se observa cum pulsează viața acestei localități. A fost organizat un centru pentru tineret, fapt care favorizează dezvoltarea multidimensională a populației tinere.

Prin reactualizarea planului urbanistic al localității, zona intravilană a fost extinsă și desemnată pentru implementarea unui proiect de construcție a caselor ecologice destinate familiilor tinere. La construcția acestora se utilizează materiale de construcție ecologice (baloți de paie) și instalații pentru captarea energiei solare și termice subterane. Comunitatea întrebunțează parțial energie ecologică.

- **Precizări pe marginea scenariilor de dezvoltare**

Fiecare dintre scenariile descrise mai sus ilustrează aproximativ starea de lucruri care ar putea să caracterizeze localitatea peste 20 ani, în funcție de eficiența planificării și implementării strategiei de dezvoltare. Traectoria reală pe care o va parcurge comuna în dezvoltarea sa nu poate fi prezisă exact, decît cu o anumită marjă de eroare. Persoanele active din satele din comună, împreună cu Primăria și Consiliul comunal, trebuie mai întîi să estimeze în mod obiectiv șansele satelor de a atinge unul dintre cele trei nivele. Totodată, comunitatea trebuie să opteze ferm pentru o direcție anume de dezvoltare. În dependență de calea aleasă, acțiunile administrației trebuie să cadreze perfect cu vocația localității și să urmărească cu precădere crearea tuturor realităților și infrastructurilor necesare pentru atingerea nivelului propus. Astfel, orice decizie a APL care depășește gestionarea treburilor curente (întreținerea drumurilor, achitarea salariilor pentru bugetari, asigurarea hranei pentru copii în grădiniță etc.) trebuie să fie

luată cu respectarea principiilor strategiei alese și să reprezinte un pas înainte spre atingerea nivelului dorit.

Administrația locală și comunitatea trebuie să fie conștientă de faptul că, la un moment dat, scenariile nu se exclud, ci se includ unul în celălalt, reies unul din altul. De aceea, planul de acțiuni privind implementarea scenariilor trebuie să comporte un caracter de continuitate și fluidizare a activităților.

Primul scenariu arată cum poate fi viața în comună peste 20 ani dacă nu vor fi întreprinse măsuri serioase în sensul unei dezvoltări mai accentuate. Cauza stagnării ar putea să fie și una exterioară localității. S-ar putea ca, în pofida eforturilor întreprinse de administrația locală, factorii naționali și regionali să compromită tendința comunei în sensul dezvoltării spectaculoase și durabile. Pentru o asemenea situație este important ca centrul comuni să fie un loc potrivit pentru întâlniri și discuții între locuitori, gospodăriile casnice să dispună de apă potabilă, iar situația tuturor bătrânilor să fie cunoscută pentru ca nimeni dintre cei care nu se pot descurca fără ajutor să nu fie lăsați în voia soartei. Chiar dacă localitatea va pierde cea mai mare parte a persoanelor tinere, oricum în comună vor exista câteva familii tinere. De asemenea, rudele celor rămași în comună vor ține legătura cu localitatea.

Chiar dacă în comună ar rămâne puțini copii, grădinițele trebuie să-și continue activitatea. În cazul în care numărul de copii de vârstă preșcolară s-ar reduce substanțial, primăria trebuie să organizeze de o așa manieră gestionarea grădiniței, încât dispunând de resurse minime să facă, totuși, posibilă asigurarea unor condiții decente pentru copii. Cheltuielile de energie, de exemplu, pot fi reduse prin izolarea termică a pereților grădiniței, dar și prin utilizarea altor tipuri de surse de energie (solară, termică subterană, miscantus, cazangerie cu paie etc.).

Al doilea scenariu ilustrează o transformare a localității într-un lider zonal. Administrația comunei, împreună cu comunitatea locală are sarcina de a facilita dezvoltare unei rețele de asociații obștești și agenți economici care să organizeze evenimente și să presteze servicii pentru valorificarea traseului cultural-spiritual al raionului. Menționăm că toate investițiile – reparația drumurilor, iluminarea străzilor, racordarea la sistemele de aprovizionare cu apă și canalizare, rețelele de gaz, reparația instituțiilor de menire socială, soluționarea problemelor ecologice, etc. – pot fi valorificate printr-o abordare inteligentă în contextul dezvoltării caracterului cultural-istoric al zonei.

De aceea, administrația comunei trebuie să-și sporească abilitățile în domeniul atragerii investițiilor bazându-se pe punctele forte de care dispune comuna, în special, și întreaga regiune, în general.

Scenariul trei descrie un nivel de dezvoltare complex, care implică mai mulți actori. Atingerea unui asemenea nivel de dezvoltare implică mai multe riscuri, dar finalitatea căruia va fi benefică pe termen lung. Acest scenariu, inspirat din mai multe exemple funcționale europene, presupune identificarea vocațiilor localităților și valorificarea acestora printr-o strânsă colaborare. Se propune crearea unui centru comun, cu păstrarea liniei de dezvoltare separată a fiecărei localități, în care comuna Pîrlița își păstrează orientarea cultural-istorică și spirituală, iar comuna Regina Maria își dezvoltă vocația economică, sau invers. Parteneriatul dintre localități trebuie să se bazeze pe respectarea intereselor fiecărei părți, prin crearea locurilor de muncă pentru ambele comunități. Adică, administrațiile comunelor trebuie să faciliteze apariția unor activități de producție în care să fie implicați atât locuitorii din comuna Pîrlița, cât și din comuna Regina Maria, eventual, din localitățile învecinate.

În asemenea situație, administrațiile comunelor vor dispune de multe avantaje privind atragerea investițiilor private sau granturilor în vederea dezvoltării infrastructurii. Un astfel de parteneriat va soluționa și problema asigurării cu locuri de muncă, diminuând, în consecință, migrația populației tinere.

- **Precizări privind dezvoltarea agriculturii**

Agricultura continuă să rămână o sursă importantă pentru cele mai multe familii din localitățile rurale. Activitatea agricolă trebuie să rămână una dintre ocupațiile de bază ale familiilor din sate. Această activitate, însă, trebuie să capete un plus de performanță.

Agricultura casnică este o activitate tradițională practică de familiile din satele Republicii Moldova pe terenuri mici din preajma caselor de locuit. **Activitatea respectivă asigură parțial siguranța alimentară a familiilor, unele gospodării înregistrând chiar rezultate remarcabile (grație dibăciei, creativității și hărniciei). Dezvoltarea comunei Pîrlița trebuie să păstreze această tradiție, care le asigură familiilor un anumit grad de independență.** De asemenea, prelucrarea terenurilor mici din preajma caselor de locuit reprezintă un factor de consolidare a familiilor, dar și un factor care consolidează sentimentul de proprietate. Rolul primăriei Pîrlița este să încurajeze competiția între gospodarii din sate, prin aprecierea și premiarea celor mai harnici și mai creativi. Reușita în acest domeniu este de natură să facă viața din sate mai interesantă. Satele ar putea să organizeze anual o sărbătoare a roadelor, care să conștie dintr-un iarmaroc și expoziții de produse agricole și produse alimentare casnice (artizanale) tradiționale (produse de panificație, conserve, dulcețuri, etc.).

Activitățile agricole performante pe terenuri mari consolidate încă nu reprezintă o realitate răspândită în Republica Moldova. Totuși, **datorită calității solului, performanța în agricultură este posibilă. Pentru a ridica agricultura la un nivel mai avansat sunt necesare eforturi cel puțin regionale.**

Administrația comunei Pîrlița și agenții economici locali trebuie să se orienteze spre agricultura ecologică, care începe să dețină un rol din ce în ce mai important atât la nivel național, cât și internațional. În acest mod, agenții economici pot fi competitivi pe piața produselor agricole.

Activitatea agricolă este una dintre verigile lanțului economic al regiunii. Nivelul de performanță în agricultură depinde de calitatea celorlalte verigi ale economiei (prelucrarea produselor agricole, ambalarea, depozitarea, distribuția (vânzările angro și cu amănuntul) etc.). **Crearea unei zone industriale mari de importanță regională ar putea să fie unul dintre stimulii de bază pentru atragerea de investiții și aplicarea de tehnologii performante în agricultură.**

- **Precizări cu privire la cheltuielile necesare pentru implementarea prezentului plan**

Un plan de dezvoltare strategică nu trebuie confundat cu un simplu plan de activități pentru îmbunătățirea temporară a situației localității. Planul strategic ia în considerare acțiuni cu rezultate pe termen mediu și lung, or activitatea ca scop strategic se deosebește de activitatea ca mijloc de atingere a scopului strategic .

Tocmai de aceea, prezentul plan nu urmărește să stabilească cheltuieli concrete, ci să indice direcții principale de dezvoltare, astfel încât comuna Pîrlița să investească anume în domeniile strategice, pentru a nu face risipă de resurse financiare.

Pentru a suplini, totuși, golul financiar existent, se recomandă consolidarea sectorului asociativ pentru atragerea fondurilor destinate tineretului și diferitor activități sociale. De asemenea, este necesară instruirea a cel puțin două persoane în scrierea proiectelor de atragere a investițiilor mari, gen programe transfrontaliere, pentru ca administrația localității să nu depindă de specialiști din afară. Obținerea abilităților de atragere a granturilor venite din partea instituțiilor occidentale, este un pas important în realizarea unor obiective de dezvoltare a satului. Trebuie de avut în vedere faptul că fondurile extrabugetare nu pot fi lăsate să devină condiția unică de dezvoltare. Ele trebuiesc privite ca un impuls, ca o stimulare a membrilor comunității.

Important este ca administrația locală să instituie parteneriate viabile cu agenții economici în sensul soluționării în comun a unor probleme comunitare. În felul acesta, agenții economici obțin fie facilități, fie materie primă, iar localitatea soluționează unele probleme fără injecții financiare.

